

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 21. 9. 2017

Číslo: Ročník 27 (2017), Číslo 3

Sekce: Naše téma

Název článku: Ohlédnutí za krajským projektem digitalizace

Autor: Lucie Jirků

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20170308>

Ohlédnutí za krajským projektem digitalizace

Lucie Jirků



O projektu Digitalizace a ukládání[1] už jste v našem zpravodaji v předchozích letech četli vícekrát.[2] Psali jsme o dlouhé přípravě projektu i jeho prvních výsledcích a nyní nastal čas na malé ohlédnutí.

Od prvních plánů a příprav (v roce 2009) uběhlo mnoho času, než došlo počátkem roku 2014 k vlastní realizaci.[3] Mezitím byly v institucích, které projevíly zájem v rámci projektu digitalizovat své fondy (jejich výčet naleznete níže), prováděny přípravné práce. Ty obnášely především poctivou rekatologizaci s knihou v ruce. Např. v naší knihovně byly takto připraveny regionální tituly o celkovém množství cca 900 tisíc stran, které jsme vytipovali jako vhodné k digitalizaci. Část byla hotova během realizace projektu, zbytek se průběžně digitalizuje po dobu udržitelnosti projektu. Pro splnění indikátorů, a tedy zajištění bezproblémového přidělení dotace bylo třeba během realizační fáze zdigitalizovat 500 tisíc stran; plnění indikátoru se sledovalo u jedné ze dvou částí projektu - digitalizace službou. Druhou částí pak byl vznik **Krajské digitalizační jednotky (KDJ)** v prostorách Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové (SVK HK). U digitalizace službou jsme se v průběhu projektu potýkali s velkými problémy (na straně dodavatele zpoždění a nekvalitně odvedená práce), instalace KDJ proběhla bez problémů. Vybavení KDJ sestává z knižního skeneru Bookeye3 formátu A2 a dvou pracovních stanic - se softwarem na úpravu skenů BCS-2 a open source systémem ProArc pro metadatový popis. Součástí dodávky byl také ABBYY Recognition Server pro OCR s licencí 15 000 stran měsíčně. Provoz KDJ v době udržitelnosti zajišťuje SVK HK, o přípravu, zpracování i následné zpřístupnění se starají pracovníci oddělení digitalizace. Počet licencí na OCR se nyní ukazuje trochu limitující, pracoviště by bylo schopno vyšší produkce. Od začátku provozu KDJ oddělení digitalizace také spolupracuje na vývoji a testování open source systému ProArc, který je naším hlavním produkčním nástrojem.

Jak již bylo zmíněno, kromě fondu krajské knihovny byly digitalizovány i regionální dokumenty dalších institucí z Královéhradeckého kraje. Jednalo se o tyto knihovny: Knihovna města Hradce Králové, Regionální muzeum a galerie v Jičíně, Muzeum Podkrkonoší v Trutnově, Knihovna Václava Čtvrta v Jičíně, Krkonošské muzeum ve Vrchlabí a knihovna Muzea východních Čech v Hradci Králové. Až na poslední jmenovanou jsou výsledky digitalizace fondů těchto knihoven přístupné přes **Digitální knihovnu SVK HK**,[4] kde má každá z knihoven vytvořenu svou virtuální sbírku. Volná díla kterékoli knihovny jsou pak přístupná odkudkoli z internetu, autorsky chráněné dokumenty pak jen na konkrétních IP adresách v knihovně, která je vlastníkem fyzické předlohy.

V průběhu projektu se nám velmi osvědčila spolupráce s dalšími knihovnami. Především při digitalizaci periodik jsme naráželi (a narážíme) ve svazcích na zpřeházené strany, chybějící obálky (nebo obálky vyvázané pohromadě na konci svazku), takže se pak např. stává, že při průběžném číslování stran v ročníku je složité správně rozdělit strany do jednotlivých čísel. V takových případech jsme kontaktovali další knihovny, které daný

titul mají, a žádali je o zapůjčení jejich svazků či naskenování vybraných stran nebo o pomoc při dohledání, kam která strana patří či kdy vyšlo které číslo (v případě, že strany s podstatnými údaji v našem exempláři chyběly). Jednalo se o knihovny nejen z našeho, ale i z jiných krajů a je potěšující, že jsme se vždy setkali s velkou ochotou pomoci.

Ještě zdaleka nejsme u konce doby udržitelnosti projektu, ale už můžeme říci, že byl a je (i přes problémy v realizační fázi) úspěšný. Bez využití dotace by krajská knihovna neměla možnost podobné pracoviště vybudovat a přínos digitalizace knihovních dokumentů je nezpochybnitelný - ať už z hlediska ochrany fondu, tak i z hlediska rozšíření možností přístupu uživatelů k regionálním dokumentům.

A co je před námi teď? Pochopitelně péče o již vzniklá data a zajištění produkce nových, dále rozšíření digitalizačního pracoviště o skener pro velkoformátové dokumenty (z nového projektu), ale především jedna „drobnost“ - naučit čtenáře (a knihovníky) digitální dokumenty využívat...

Kontakt na autorku: lucie.jirku@svkhk.cz

[1] Projekt III. Digitalizace a ukládání, reg. č. CZ.1.06/2.1.00/08.07379.

[2] Viz články SVK HK a krajský projekt digitalizace (č. 3, roč. 22, 2012), Krajská digitalizace se rozbíhá (č. 1, roč. 24, 2014), Krajská digitalizační jednotka v rutinním provozu (č. 3, roč. 24, 2014) apod.

[3] Shrnující článek o průběhu projektu naleznete v časopise Čtenář: <http://ctenar.svkkk.cz/clanky/2016-roc-68/5-2016/znovu-a-lepe-zprava-o-digitalizaci-z-hradce-kralove-158-2212.htm>.

[4] <http://kramerius.svkhk.cz/search/>